

גיליון מס' 488 פרשת נצבים ר"ה
תשפ"ב שנה עשירית

לכל ידידינו היקרים
ברכת השנים
לשנה טובה תכבתו ותחתמו לאלתר
לחיים טובים ולשלום
בברכה מרובה
יצחק גולדשטוף

דברי שי"ה

ממרוז רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי זצוק"ל

מקור שי"ח

הנהגות שראיתי ושמעתי מרבינו זלה"ה בענייני סליחות וימים נוראים

- א. ראיתי שרבינו זצלה"ה אומר אחר כל י"ג מידות את הפסוקים כרחם אב וכו', ושאלתי לרבינו אם אומרים אותו אחרי כל י"ג מידות ושאל למה לא, והראיתי לו שבמע"ר הנדפס בסוף סידור אישי ישראל (אות ר"ב) כתב: אין אומרים קודם כל סליחה כרחם אב וכו' כי אם קודם סליחה הראשונה וקודם עקידה. והתפלא רבינו והראה לי שבסידור אישי ישראל שלו לא מופיע כן, אבל היה ניכר שיש שם איזה השמטה, ואז העתיקו בכת"י ע"ג גליון הסידור, ואמר שעלינו לקיים דברי הגר"א, ומ"מ ראיתי שהמשיך במנהגו לאמר כרחם תמיד, ושאלתיו מדוע אומר, והשיב לי שאין בזה פסידא (כנראה שאחר שכבר הורגל לאומרו היה קשה לו לדלג). וככלל רבינו זצ"ל הקפיד מאד שלא לדלג שום סליחה, פזמון, או שלמונית, הכל אמר עד גמירא, זולת פיוט 'מכניסי רחמים' [וכן מה שנתייחד ע"ז פזמון בעשי"ת], וכ"כ בתשובה לשאלתי: **מכניסי רחמים אין לומר ומלאכי רחמים התיר החזו"א**. וכן הוא בכתבי רבינו מהנהגות החזו"א: **שמעתי משמו שאין להקפיד מלומר הנוסח מלאכי רחמים כו' שאין זה אלא כמו דרך ענוה שמראה שאינו ראוי לבקש בעצמו (וכ"ה בתשו' מה"ר מברונא סי' ער"ה ולא כמ"ש בכתר ראש סי' צ"ג וחת"ס או"ח סי' קס"ו)**. אבל מכניסי רחמים לא אמר הקה"י ז"ל, וכ"כ בארחות רבינו (ח"ב עמ' ר"ט), ובס' אלא ד"א (פנ"ו ס"ו): מכניסי רחמים מדלג לפי שאין מבקשים בקשות ממלאכים. והגר"ב ספטימוס שליט"א בס' ימי הרחמים (סי' תקפ"א סק"ה) הביא שרבינו זצוק"ל חילק בזה שבפיוט מכניסי רחמים נראה שהוא מבקש מהמלאכים להדיא, משא"כ בפיוט מלאכי רחמים שהוא מבקש דרך ענוה. עוד אמר רבינו שבפיוט י"ג מידות, משנה ואומר מידת הרחמים עלינו נגלגלה וכו', בנוסח המתוקן באופן שלא מבקש מהמלאכים.
- ב. אגב רבינו זיע"א היתה לו חזקה לאורך השנים בבית הכנסת לדרמן, לגשת כש"ץ לסליחות הארוכות בערב ר"ה ובצום גדליה [וכן בערב יו"כ], והיה עומד כל הזמן, ובפזמונים היה מקפיד לומר כל הפזמון בקול, [וכן היה ש"ץ באמירת הקינות בת"ב שחרית].
- ג. הורה רבינו ז"ל דמי שאוחז באמצע הסליחות והתחילו הציבור א' מלך יושב, יפסיק ויאמר עמהם, ואח"כ ישלים הסליחות, אבל אם אוחז באמצע אמירת הוידוי לא יפסיק, אלא יסיים הוידוי ואח"כ יאמר הי"ג מידות, שאי"ז הנהגה ראויה להפסיק באמצע שמתוודה [וכע"ז ראיתי בס' שמענו כן ראינו (פ"ו סי' כ"א) שאין לענות לקדיש וקדושה באמצע שאומר עושה שלום, וביאר שם בן רבינו הגר"ש שליט"א דבאמצע משפט אין ראוי להפסיק].
- ד. המנהג שמר"ה אין טובלים הפת במלח אלא רק בדבש עד הו"ר. [כן שמעתי מרבינו וכ"כ בארחות רבינו (ח"ב עמ' רט"ז) שכן היה מנהג הקה"י]. ובס' תורת המועדים לנכדו הרה"ג ר"ד קולדצקי שליט"א (סי' תקפ"ג סק"ג) הביא מרבינו זצ"ל שהטעם לזה משום שמלח ודבש הם תרתי דסתרי, ולכאורה הפירוש הוא שהמלח בא לזכרון ברית מלח ואילו דבש אסור להקריב ע"ג המזבח, ועי' במורה נבוכים (ח"ג פמ"ו). ובס' אב בברכה עמ"ס ברכות (עמ' ט"ו) שאל מרבינו: האם צריך ליתן מלח על השולחן בראש השנה משום ברית מלח, והשיב: **לא נהגו רק דבש**. ושאל: מה מגין עליהם מפני קטרוג השטן בשעה שממתינים זה לזה עד שיטלו ידיהם, והשיב: **הדבש**.

מדור זה מוקדש לע"נ א"מ הרבנית מ' ברכה רבקה רוזנברג ב"ר שלמה אריה הכ"מ

מבצע השותפים הגדול שע"י מערכת "קובץ גליונות"
להצטרפות למבצע ולקבלת הספרים שיצאו על רבינו זצוק"ל
ניתן לפנות: 053-3145900

לקבלת כל פרטי המבצע שלחו מייל לכתובת: k.gilyonot@gmail.com

להתפלל

מתוך ספרו של רבינו "ארחות יושר"
ס"ז. בברוך שאמר יש לעמוד ויאהז הציצית בידו.

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com
ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, וש"ת מרבינו.

החובות של רבינו בערב יום הדין

באחד השנים בערב יום כפור אחה"צ אמר רבינו לנכדו חביבו הרה"ג רבי גדליה שליט"א "יש לי חובות" שאלו נכדו הרי בבוקר סבא סיים את כל הספק לימודיו כשישבתני על ידו וכידוע שרבינו קורא להספק לימודיו חובות. אמר רבינו יש לי חובות לחזור בתשובה צריך לזרוק את כל העברות ולחזור בתשובה יהי רצון שנזכה כולנו לחזור בתשובה שלמה.

שאלו לרבינו הרי ראש השנה היינו יום דין על כל צרכי האדם למשך השנה כולה, ומשכך ראוי לבקש כל צרכו, מאיך ידועים דברי הזוהר הק' שהמבקש בר"ה על עניניו הגשמיים הרי הוא ככלב המצווח "הב - הב", א"כ מה הדרך הנכונה? והשיב רבינו, כי בודאי צריך להתפלל בראש השנה על כל צרכיו, הן הרוחניים והן הגשמיים, אמנם החושש לדברי הזוהר יכוון בלבו על צרכיו בעת התפילה, ולא יבקש במפורש. (אורחות יושר)

"ותשובה ותפילה וצדקה"

בימים של ערב ר"ה היו באים לרבינו מכל גווי הקשת יהודים מארבע כנפות הארץ, כשבפי כולם בקשה אחת: ברכנו רבינו, לשנה החדשה, שתכלה שנה וקלותיה, תחל שנה וברכותיה. כל יהודי והקלות שאצלו רח"ל, ומיחל לברכות האישיות שלו, ורבינו בסבלנות אין קץ מאזין לכל אחד ומברך איש לפי רוחו.

אחד מהנכנסים בימים האחרונים היה יהודי מכובד, שנכנס כולו שפוף ודואג, ותניה בפני רבינו את הצרות של"ע יש לו, הן מצד חינוך הבנים שרח"ל אין לו הרבה נחת מהם, הן מצד 'לשדך הבנות' שהמצב אצלו לא שפיר, בלשון המעטה, ועוד כהנה וכהנה צרות שה' ירחם, והוא הולך שבור ורצוף כל הימים, אין לו יום ולא לילה מצער. והלימוד קשה עליו מאוד וכל שכן שאר הדברים בסדר היום שהולך קשה מאוד, ומי שעבר מעט מסבל של חינוך הבנים יודע היטב כי הוא מהדברים הקשים ביותר שיש בעולמנו.

ורבינו פונה ואומר לו בקיצור, כדרכו: תשובה ותפילה וצדקה מעבירים את רוע הגזירה, אין זה נוסח של תפילה בעלמא, זה מציאות !! ואי"ה תזכה שישתנה לטובה גזר דיך.

ונוסיף כאן כי הנה במה שאמרו 'תשובה ותפילה וצדקה מעבירים את רוע הגזירה' יש להבין מדוע הקדימו את תשובה, ואחרי זה תפילה, ולבסוף צדקה, וביאר בזה רבינו (מובא במחזור סדר תפלתנו): שתשובה נכתב הראשון כי אחרי שעושים תשובה, אז התפילה והצדקה מתקבלת (עי' מטה משה חלק ה' סימן תתי"ח).

והוסיף רבינו, כי באמת מצד הגזירה, מספיק או תשובה או תפילה או צדקה כדי להעביר רוע הגזירה, ואין צריך כל השלוש, והקב"ה יזכנו שאבינו מלכנו יקרע רוע גזר דיננו. ונזכה כולנו להכתב

ולהחתם בכתיבה וחתימה טובה.

סח רבי נתן איינפלד, ששמע מרבינו באחד השנים, בליל ראש השנה אחרי שעברו לפניו אלפי איש לקבל את ברכת החג, שאמר לו: 'היו כמה אנשים שעברו ואמרו שנה טובה אבל משום מה לא השבתי להם, הרגשתי שלא הולך להשיב להם', כי אכן דבר ה' בפיו וכמו שמצינו (ברכות ל"ד ב') אצל רבי חנינא בן דוסא שאמר, אם שגורה תפלתי בפי יודע אני שהוא מקובל ואם לאו יודע אני שהוא מת, ויעזור ה' שנכתב כולנו ונחתם לשנה טובה ומבורכת.

*

רבינו אמר כי בראש השנה נוסח הברכה איש לרעהו אינו 'גוט יום טוב' כמו כל חג, אלא רק לשנה טובה תכתב ותחתם כמו שהביא הרמ"א סוף סימן תקפ"ב.

ברכה ליום הדין

סיפור מרתק במיוחד שאירע בין שני ספרי התורה שבדורנו, גדולי הדור מרנן רבינו ומרן הגרא"ל שטיינמן, (שמענו מפי בעל המעשה). בסיפור זה - חוץ מהמסר העצום שיש בו, מלמד גם על הענווה הפשוטה והאמיתית שניכרת אצל הגדולים שבדור.

וכך הוא דבר המעשה. לפני ימים אחדים ביקש רבינו מאחד מנכדיו שילך בשליחותו אל מרן הגרא"ל שטיינמן ותבקש ברכה בעבורי, שאל השליח מה לבקש ורבינו ביקש בזה"ל: "שאני יהיה בריא, ללמוד וללמד לשמור ולעשות". בהמשך, הנכד עשה כמו שנצטווה מגדול הדור, ופנה אל מרן רבי אהרן ליב ושטח את הבקשה שמרן רבינו מבקש, ומרן רה"י ממרום שנותיו חיך, ומיד נתן ברכה מעומק הלב כלשון רבינו "שיזכה להיות בריא ללמוד וללמד לשמור ולעשות". כאשר חזר הנכד וסיפר לרבינו שמילא את שליחותו אמר לו רבינו אם יכול לגשת ולבקש עוד בקשה "שאזכה ליראת שמים" כמובן שהנכד מילא גם את השליחות הזו במהרה ומרן בירך "שאכן יזכה ליראת שמים".

כשחזר הנכד ובישר לרבינו את הברכה, לא היה מאושר ממנו. רבינו הודה לו שוב ושוב על שליחותו.

נדגיש. כי בנוסף לעצם המעשה בו למדים אנו כמה וכמה מוסרי השכל, ניתן גם להוסיף כי רבינו חש על בשרו כפשוטו, את יום הדין, והלא גמרא ערוכה היא כי מי שיש לו איזה צרה ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים. כל דברי הגמרא לובשים אצל רבינו צורה פשוטה וברורה.

ולואי ונזכה גם אנו להיות בין אלו הנחתמים לחיים טובים ולשלום יחד עם כל בית ישראל אמן.

(מתוך הספר החדש העומד לראות בקרוב "דברי שי"ח" מתוך כל הגליונות שיצאו לאור במשך השנים)

תמונה נדירה

מרן רבינו בביקור בערך בשנת תש"נ בישיבת קרית מלאכי

מרן זללה"ה נסע לסנדקאות בא' מיישובי הדרום ובדרך הביע את רצונו להגיע לישיבת קרית מלאכי אשר מקבל משם הרבה שאלות במכתבים, הביקור הפתאומי בתחילת סדר שני עורר התרגשות עצומה ונצרב בזיכרון בני הישיבה. בתמונה נראים: משגיח הישיבה הגה"צ ר' שמואל באום שליט"א (חתן הגר"ש גריינימן זצ"ל) והר"מ הגאון ר' משה אהרן גולדבלט שליט"א (ייש"כ לא. ג. על שליחת התמונה)

שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת עַל גְּדוּלַי הַדּוֹרוֹת

עובדות חדשות ונדירות מפי רבינו מרן זצוק"ל!

מדור שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת - לשבועות הבאים בעזה"

נשמח לקבל מקוראינו הנאמנים מסמכים, תמונות, עובדות ומעשיות הקשורים להנ"ל

הגאון רבי יצחק רפאל וסרמן זצ"ל ר"י 'אוהל יעקב'

שכן טוב

רבי רפאל יצחק וסרמן היה בן גילו של רבינו ולמדו באותם שנים בישיבת לומז'א בפתח תקוה, לאחר נישואיו התגורר במשך מספר שנים באותו הבנין בו דר רבינו. והיה מחשובי האברכים בכלל 'חזון איש' ומשכך נוצרה ביניהם היכרות עמוקה, השנים היו משוחחים בדברי תורה, ולא אחת היה רבי יצחק עולה לביתו ללבן איתו את משנתו. וראה לרבינו בספר קרית המלך על הרמב"ם הלכות תלמוד תורה פ"ב שם רבי יצחק מקור לדברי הרמב"ם.

'רבי יצחק צודק'...

סיפר שבשנות לימודם בישיבת לומז'א בפתח תקוה מרן הגרא"מ שך מסר שיעור, ובאמצע ר' יצחק שאל שאלה חזקה. ענה לו מרן הרב שך, שהוא צודק. ואחרי השיעור הלך בין הבחורים ואמר להם כי בחזור יצחק וסרמן היום פרך לי את השיעור... הוא שאל שאלה טובה וכי הוא צודק? והוסיף רבינו - מסתמא היה לו לרב שך מה להשיב אבל רצה לחנך את התלמידים איך להתנהג (ספר דרך שיחה ח"א עמ' תצ"ז).

מתנה לאדם חשוב

רבי יצחק היה בין הידידים הקרובים שרבינו היה מביא להם בקביעות כל חיבור שהיה זוכה להדפיס. וכך, בלי להתמהמה תיכף כשהיה הספר מגיע מהדפוס היה רבינו ממחר אל רבי יצחק ומוסר לו בהנאה את הספר.

באחד הפעמים נודע לרבי יצחק שרבינו בדרכו אליו, הוא סירב וביקש לבוא אל ביתו כדי למנוע ממנו לטרוח אך רבינו לא ויתר, לבסוף ההסכם היה שהנהגה הר"ר ישעיהו אפשטיין יביא את רבינו ברכבו וימתין מתחת לביתו של רבי יצחק, שירד לקחת את הספר...

הקדשה שרשם רבינו בראש ספרו שערי אמונה "ב אדר תשס"ב, לידידינו הגאון הגר"י וסרמן שליט"א, אדם חשוב שמקבל הרי הוא כנותן חיים קניבסקי

שלח את בנו תחתיו

באחת השנים היתה לר' יצחק איזה צרה ועגמת נפש גדולה, והוא הסיח את צרתו במכתב למרן הסטייפלר, ובתוך דבריו ביקש ממנו אם יועיל לגשת אל קברו של מרן החזון איש כדי להעתיר עבורו לישועה.

מרן הסטייפלר כתב לו במכתב התשובה, כי הוא מאוד הצטער עמו ביחד על מה שהוא עובר, אך לא היה לו בכוחו ללכת אל הקבר ובמקום זה הוא שלח את בנו רבי חיים במקומו שיעתיר עבורו שם (מבנו הגר"ר ברוך וסרמן).

תעשה כמו שלמדת

סיפר (בעת שהגיע לניחום אבלים אצל בניו שיחיו) שאחרי נישואיו הגיע ר' יצחק אל החזון איש ואמר לו שהוא למד בעיון את מסכת נדה

להלכה, ויצא לו במסקנת הסוגיא בכמה דברים לא כמו הכרעת הפוסקים, ושאל האם עליו לעשות כמו נטית ליבו על פי איך שהסיק מן העולה בסוגיא ומפרשיה, או להתנהג כמו שקבעו הפוסקים.

ענה לו החזון איש: האם למדת טוב את הסוגיא?

'כן'. ענה ר' יצחק.

ועיינת גם בראשונים? "כן".

ולמדת טוב וחישבת את כל השיטות? "כן".

'אם כך' קבע לו החזון איש 'תנהג לעצמך כמו שיצא לך מן הסוגיא!'

וכשסיפרו עובדא זו בבית האבלים למרן הגרמ"י לפקוביץ הוא התפעל מכך מאוד, ואמר הרי זה בדיוק היה החזון איש, הסיפור כל כך מתאים לו וכל כך נכון עליו (מפי הגר"ר יעקב שכטר).

בנישואי בת רבי יצחק וסרמן עם הגר"ר יעקב שכטר - שנת תשמ"ב רבינו בשמאל רוקד עם בני המשפחה, ובהמשך המעגל נראה רבי יצחק ז"ל

מסרבת לקיים מצות חליצה

רבינו נשאל אודות אשה זקינה שבעלה נפטר ולא הותיר אחריו זש"ק, ויש לו אח, אבל האשה לא רוצה לקיים בו מצות חליצה, האם להפציר בה.

וענה: רבי יצחק וסרמן זצ"ל סיפר לי, שאחד נפטר ללא זש"ק ואשתו לא רצתה להנשא, ובא לשאול את אבא אם צריך להשתדל אצלה שתחלוץ לו, וענה לו שעפ"י קבלה עושים בזה טוב לנפטר, אבל מדינא אין צריך ומביאים לזה ראייה מרש"י סנהדרין, שמלך אין חולצין לאשתו כי אשת מלך לא נשאת (רשימות הגר"א מן).

'סמיכה' יחידה

אחרי הסתלקותו הגיע רבינו לנחם, ובני המשפחה הזכירו את המופת הפלאי שהיה ערב צאתו של ר' יצחק לחו"ל בשנותיו הצעירות לכהן כראש ישיבה בצרפת, עת הופיע לפתע הסטייפלר ובידו מכתב סמיכה ואמר לו - הנה אתם נוסעים לחוץ לארץ, אי נתבקש לבוא ללונדון ולכהן שם כרב.

ונענה רבינו ואמר שזוכר את זה,

ואמר שזו סמיכה יחידה שאבא

כתב, ומלבדה יש רק עוד אחת

שכתב בעבר (מבנו הגר"ר ברוך וסרמן).

הסמיכה עליה העיד רבינו שהיא אחד

מתוך שנים בלבד שכתב מרן הקהילות

יעקב ז"ל

